

Delaktighet för alla

Plan för delaktighet och jämlikhet för personer med funktionsnedsättning i Höors kommun med kommunstyrelsens handlingsplan för genomförandet 2016-2018

Mitt i Skåne

Innehållsförteckning

Inledning.....	3
Syfte.....	4
Mål.....	4
Inkludering.....	4
Utgångspunkter för planen.....	5
Strategi.....	7
Budget.....	9
Handlingsplan för genomförande 2016 - 2018.....	10
1. Attityder och bemötande.....	10
2. Hälsa.....	11
3. Information och kommunikation.....	11
4. Fysisk miljö.....	12
5. Utbildning och arbete.....	14
6. Kultur och fritid.....	15
7. Stöd, Service och Tjänster.....	16
Referenslista.....	18

Inledning

Arbetet med att uppnå delaktighet och jämlikhet för personer med funktionsnedsättning har bedrivits i Sverige sedan 1950-talet. Sedan mitten av 1980-talet har svensk bygglagstiftning haft krav på att den byggda miljön inte bara ska vara tillgänglig utan också användbar för personer med olika funktionsnedsättningar. I mitten av 1990-talet tillkom FN:s 22 standardregler. De handlar bland annat om delaktighet på lika villkor samt ökad medvetenhet i samhället om människor med funktionsnedsättning. Det är inte längre en fråga om speciallösningar utan om mänskliga rättigheter. Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade kom 1994. Lagen har stor betydelse för att personer med funktionsnedsättning ska ha möjlighet att leva ett självständigt liv.

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning antogs 2006.

Konventionen undertecknades i mars 2007 av 82 länder och trädde i kraft i Sverige 2009.

Konventionen har till syfte att undanröja hinder för personer med funktionsnedsättning att åtnjuta sina mänskliga rättigheter.

Från patient till medborgare – en nationell handlingsplan för handikappolitiken är grunden för Sveriges funktionshinderspolitik. Kärnan i den är att bekämpa diskriminering och att samhället utformas så att människor med funktionsnedsättning blir fullt delaktiga.

De nationella målen för funktionshinderspolitiken slogs fast år 2000:

- en samhällsgemenskap med mångfald som grund
- att samhället utformas så att människor med funktionsnedsättning i alla åldrar blir fullt delaktiga i samhällslivet
- jämlikhet i levnadsvillkor för flickor och pojkar, kvinnor och män med funktionsnedsättning

Inriktningen på arbetet är att:

- identifiera och undanröja hinder för delaktighet i samhället för flickor och pojkar, kvinnor och män med funktionsnedsättning
- förebygga och bekämpa diskriminering
- skapa förutsättningar för självständighet och självbestämmande

Syfte

Denna plan syftar till att göra Höors kommun till en lättillgänglig kommun för alla. Insatser och anpassningar som underlättar för personer med funktionsnedsättning är gynnsamma för alla

kommuninvånare. Att genomföra FN:s konvention i Höors kommun kommer att innebära förbättringar för alla kommuninvånare.

Mål

Målet är att med utgångspunkt i FN konventionen och i fullmäktiges mål

- ge alla människor med funktionsnedsättning samma möjligheter som andra till full delaktighet och jämlikhet,
- införliva funktionshinderaspekter inom alla områden, så att funktionshinderpolitiska åtgärder införlivas i samhällsplaneringen och att funktionshinderfrågor vägs in från början vid all kommunal planering,
- undanröja hinder så att det blir möjligt för människor med funktionsnedsättning att bli fullt delaktiga i samhällslivet

Inkludering

- Begreppet inkludering innehåller flera dimensioner, bland annat individens egen upplevelse, bemötande, språkanvändning och verksamheters organisering utifrån människors olika behov.
- Arbetet med inkluderande miljöer innebär att mångfaldsaspekten och individers olikheter ligger till grund vid utformning av verksamheter och strukturer.

Utgångspunkter för planen

Definition av funktionshinder och funktionsnedsättning

År 1982 antog FN:s Generalförsamling världsaktionsprogrammet för handikappade. För första gången definierades här "handikapp" som ett förhållande mellan människor med funktionsnedsättning och brister i omgivningen. Idag använder vi begreppet funktionsnedsättning. Begreppet beskriver att en person har en nedsättning av en fysisk, psykisk eller intellektuell

funktionsförmåga. Funktionshinder uppstår i mötet mellan en person med funktionsnedsättning och omgivningen, när det finns brister som begränsar en individs möjligheter att vara delaktig. Det betyder att det är samhället som ska anpassas efter individernas behov och inte tvärtom.

FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

FN-konventionens artiklar är utgångspunkt för strategier och åtgärder i planen.

Allmänna principer anges i artikel 3:

- a. respekt för inneboende värde, individuellt självbestämmande, innefattande frihet att göra egna val samt enskilda personers oberoende.
- b. icke-diskriminering.
- c. fullständigt och faktiskt deltagande och inkludering i samhället.
- d. respekt för olikheter och acceptering av personer med funktionsnedsättning som en del av den mänskliga mångfalden och mänskligheten.
- e. lika möjligheter.
- f. tillgänglighet.
- g. jämställdhet mellan kvinnor och män.
- h. respekt för den fortlöpande utvecklingen av förmågorna hos barn med funktionsnedsättning och respekt för deras rätt att bevara sin identitet.

Områden som tas upp i planen

1. Attityder och bemötande
2. Hälsa
3. Information och kommunikation
4. Fysisk miljö
5. Utbildning och arbete
6. Kultur och fritid
7. Stöd, service och tjänster

Uppföljning

Planen ska följas upp och aktualiseras under år 2018.

Samverkan

Kommunala handikapprådet är ett viktigt organ för samråd och ömsesidig information på kommunnivå mellan kommunen och företrädare för funktionshinderrörelsen i kommunen. Kommunen skall inhämta synpunkter från rådet i så tidigt skede att rådets synpunkter och förslag kan påverka ärendets behandling i kommunstyrelsen och centrala nämnder.

Strategi

1. Attityder och bemötande

- Alla nämnder ska inkludera behoven för personer med funktionsnedsättning i sin verksamhetsutveckling.
- Personal och förtroendevalda ska ha kunskap om funktionsnedsättningar och behovet av tillgängliga lokaler och tillgänglig information.
- Medvetandet ska höjas bland kommunanställda och allmänhet om personer med funktionsnedsättning för att främja respekten för deras rättigheter, skyldigheter och värdighet.

2. Hälsa

Det övergripande folkhälsomålet i Sverige och i Höör kommun är att skapa och vidmakthålla en god hälsa på lika villkor för alla.

3. Information och kommunikation

- Information om händelser i kulturlivet i Höör ska vara lättillgänglig och lättläst.
- Information på kommunens hemsida ska vara tillgänglig och användbar för personer med alla slags funktionsnedsättningar.
- Kommunal information ska vid förfrågan kunna ges i alternativa format.

4. Fysisk miljö

- Lokaler där kommunen har verksamhet ska vara tillgängliga och användbara för alla och ha en tydlig skyltning.
  - Hinder och barriärer mot tillgänglighet ska identifieras och undanröjas i byggnader, anläggningar, vägar och transportmedel.
  - Det ska vara möjligt att få personlig service för tillgänglighet till byggnader och andra anläggningar, som är öppna för allmänheten.
  - Den fysiska miljön ska vara tillgänglig för alla.
  - Personer med funktionsnedsättning ska ha möjlighet att i förväg bilda sig en uppfattning om tillgängligheten i lokaler/anläggningar som man avser att besöka.
-
- Tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning ska beaktas vid all kommunal upphandling av varor/tjänster/lokaler.
  - Personer med funktionsnedsättning ska ha möjlighet till en bostad som är anpassad efter behoven.

5. Utbildning och arbete

- Förskolan och skolan ska erbjuda en god och **stimulerande** studiemiljö som är anpassad både efter elevens och efter gruppens behov.
- Alla ska ha lika goda arbetsförhållanden och samma förutsättningar i undervisningen.
- Alla elever ska få det stöd, utmaningar och den uppmuntran de behöver för att utvecklas.
- Arbetslivet och arbetsplatsen ska anpassas efter människors olika förutsättningar.

Kommentar [HE1]: Tidigare "kreativ"

6. Kultur och fritid

- Alla som besöker en verksamhet eller ett evenemang, i kommunens eller dess samarbetspartners regi, ska få ett korrekt och positivt bemötande.
- Kommunens verksamhet inom kultur, idrott och rekreation ska vara tillgänglig och användbar för alla. När kommunen står som arrangör eller medarrangör till ett evenemang ska det genomföras på ett tillgängligt och användbart sätt.
- Föreningslivet i kommunen ska vara tillgängligt för alla.
- Alla barn ska ha samma möjligheter att delta i lek, rekreation, fritidsverksamhet och idrott.
- Lekplatser och mötesplatser för barn och ungdomar ska vara tillgängliga, meningsfulla att besöka och användbara.
- Kommunens turistanläggningar och turistservice ska vara tillgängliga och användbara för alla.

7. Stöd, Service och Tjänster

- Kommunens stöd och service ska ge förutsättningar för personer med funktionsnedsättningar att så långt som möjligt kunna leva som andra.
- Medborgarrepresentanter ska ha möjlighet att medverka i och bidra till verksamheters utveckling och kvalitet.
- Tillgängligheten till kollektivtrafikens olika bytes- och målpunkter ska vara tillgängliga för alla.
- Kommunens handläggare ska lägga stor vikt vid den individuella utformningen i beslut om insatser.
- Kommunen ska aktivt arbeta med att den enskilde får det stöd den behöver genom hela beslutsprocessen.
- Personer med funktionsnedsättning ska ha inflytande över utformningen av de insatser man har beviljats.
- Regelbunden uppföljning ska ske av att upprättade avtal följs.

Budget

- Medel för planens genomförande ska årligen avsättas i budgeten.

Tidpunkt: 2016 – 2018
Ansvarig: Kommunstyrelsen

Handlingsplan för genomförande 2016 - 2018

1. Attityder och bemötande

Verksamhetsplaner

- Nämnderna ska inkludera målet i "Delaktighet för alla" i sina verksamhetsplaner.

Tidpunkt: 2016 – 2018

Ansvarig: Samtliga nämnder

Konsekvenser av beslut för personer med funktionsnedsättning

- Handikapprådets ledamöter ska följa hur beslut i nämnderna kommer att påverka människor med olika funktionsnedsättningar.

Tidpunkt: 2016 – 2018

Ansvarig: Samtliga nämnder som är representerade i handikapprådet

Fortbildning

- Medarbetare och förtroendevalda ska fortbildas kontinuerligt.

- Stödmaterial ska utarbetas som är inriktat på att kunna användas på arbetsplatsmöten, till exempel filmer och bilder som kan diskuteras, besök av någon som informerar och så vidare. På så sätt kan en process påbörjas runt våra attityder. Goda exempel ska spridas.

Tidpunkt: 2016 – 2018

Ansvarig: Respektive nämnd

Samordnare i varje sektor

- Varje sektor ska utse en person som samordnare som har kunskap om tillgänglighetsarbetet inom den egna sektorn.
- Samordnaren ska kontinuerligt ges fördjupad utbildning kring tillgänglighetsfrågor.
- Skyddsronden, som en del av det systematiska arbetsmiljöarbetet, ska kompletteras med en kontroll av tillgängligheten för medarbetare och besökare.
- Alla medarbetare ska få tillfälle att tillsammans diskutera normer inom den egna organisationskulturen och på arbetsplatsen, samt vad man kan göra för att öka den sociala tillgängligheten, kopplat till både arbetsmiljö och verksamhet.

Tidpunkt: 2016 – 2018

Ansvariga: Samtliga nämnder

2. Hälsa

Kommunala planer

Enligt Folkhälsoinstitutets nationella folkhälsoenkät, som bygger på självskattad hälsa, är ohälsan störst bland personer med funktionsnedsättning. Ohälsan bland dem hör samman med brist på inflytande, ekonomisk otrygghet, diskriminering och brist på tillgänglighet. Att klara av vardagssysslorna är en central hälsofråga.

- Funktionshinderfrågorna ska integreras i folkhälsoarbetet.

Tidpunkt: 2016 – 2018

Ansvarig: Kommunstyrelsen

3. Information och kommunikation

- Information på kommunens webbsida ska vara lättläst, enligt konceptet Klarspråk.
- Information på kommunens hemsida ska kunna översättas till teckenspråk.

- Kommunens hemsida ska ha tillgång till talsyntes.
- Berörda medarbetare i kommunen ska utbildas i att skriva klarspråk.
- Trycksaker som informerar om händelser i kulturlivet ska göras tillgängliga i alternativa format.
- En standard för hur handlingar och dokument presenteras på kommunens hemsida så att alla har möjlighet att ta del av materialet ska utarbetas.
- Behov av teckentolkning ska tillgodoses.

Tidpunkt: 2016 – 2018

Ansvariga: Kommunstyrelsen i samarbete med övriga nämnder

4. Fysisk miljö

Bostäder och Lokaler

- Basutformningsprogrammet "Bättre för alla" ska tillämpas vid alla kommunala markanvisningar för nybyggnation av bostäder.
- Enkelt avhjälpna hinder, inklusive brister i ljudmiljön, i publika lokaler ska undanröjas omgående.
- Vid gransknings- och tillsynsärende gällande publika lokaler ska tillgängligheten och användbarheten prioriteras **förutsatt att detta överensstämmer med gällande lagstiftning.**
- Vid beställning av mindre ombyggnadsarbeten och reparationer i gatumiljö och i kommunala byggnader ska beställaren alltid bedöma, och dokumentera, vilka eventuella förbättringsåtgärder avseende tillgänglighet som är lämpliga att utföra i samband med arbetena.
- Inbjudan och annons om kommunala evenemang ska innehålla upplysningar om tillgänglighet och kontaktperson.
- Planering av kommunala möten, seminarier och konferenser ska ske med prioritering utifrån platsens/lokalens tillgänglighet.
- Anordningar som är viktiga för tillgängligheten, till exempel hissar, porttelefoner, dörrautomatiker och utrymningslarm ska hållas i sådant skick att de alltid uppfyller sitt ändamål. Regelbundna funktionskontroller ska utföras.

Tidpunkt: 2016– 2018

Ansvariga: Alla nämnder

Teleslinga

- Teleslingor eller tillgång till hörseltekniska hjälpmedel ska finnas i kommunens samlingslokaler (lokaler som rymmer minst 50 personer).
- Teleslingor ska skyltas tydligt både i kommunens lokaler och i andra publika lokaler.
- Rutiner och instruktioner för kontroll av teleslingor i kommunens lokaler ska finnas.
- Berörd personal ska ha kunskap om hur en teleslinga fungerar.

Kommentar [HE2]: Miljö och bygg önskar detta tillägg, se remissvar
Detta tillägg önskar även HFAB, se remissvar.

Tidpunkt: 2016– 2018

Ansvarig: Miljö- och byggnadsnämnden

Sophantering

- Nya sophanteringssystem ska vara tillgängliga och användbara för alla.
- Råd och anvisningar för utformning av sopsystem, soprum och sopkärl med beaktande av tillgänglighetsaspekterna ska utvecklas. Informationsinsatser för fastighetsägare ska genomföras löpande.

Tidpunkt: 2016-2018

Ansvarig: Tekniska nämnden

Upphandling

- Tillgänglighet och användbarhet för personer med funktionsnedsättning ska tillgodoses i all kommunal upphandling.

Tidpunkt: 2016 – 2018

Ansvariga: Samtliga nämnder

Utemiljön

- Hinder i gatumiljön ska undanröjas.
- Enkelt avhjälpna hinder på kommunala lekplatser ska identifieras och undanröjas.
- Trottoarer och gångstråk ska hållas fria från hinder om försvårar framkomligheten. Riktlinjer för skyltar och varuexponering på gångbanor ska finnas.
- Uteserveringar ska vara tillgängliga för personer med rörelsenedsättning.
- Snöröjande personal ska utbildas i hur trottoarer, uppfarter och ramper ska göras snöfria. Speciell uppmärksamhet ska ägnas gränzonerna mellan allmän platsmark och privatägd mark, så att snövallar inte uppstår där.
- Via appen "Tipsa kommunen" kan man snabbt och enkelt anmäla fel och brister på kommunens anläggningar. Appen är gratis och finns att hämta i App store och Google Play.

Tidpunkt: 2016

Ansvarig: Tekniska nämnden

5. Utbildning och arbete

Utbildning

- Varje elev ska få individuellt stöd utifrån sina behov för att klara sin utbildning.
- Elever med funktionsnedsättning ska ges goda möjligheter till inkludering.
- Resurserna till förskola och grundskola fördelas per elev i en direkt skolpeng. Utöver det finns särskilda resurser för elever i stora behov av särskilt stöd samt för lokalanpassningar.
- **Föräldrar ska vid behov få stöd och information för att hitta en optimal lösning för sitt barn.**
- Vuxenutbildningen ansvarar för att det finns de resurser och hjälpmedel som är nödvändiga för att studerande med syn-, hörselnedsättning eller annan funktionsnedsättning ska kunna fullgöra sin utbildning.
- Förhållningssätt och arbetsmetoder ska utvecklas utifrån varje elevs behov.
- Berörd personal ska ges löpande fortbildning med generella och individuella delar utifrån aktuell elevs enskilda behov.
- Alla elever ska under skoltiden få insikt i vad det innebär att leva med funktionsnedsättning.

Kommentar [HE3]: BUN föreslår att punkten utgår, se remissvar

Tidpunkt: 2016 – 2018

Ansvarig: Barn- och utbildningsnämnden

Arbete

- Kommunen ska eftersträva att allas arbetsförmåga tas tillvara.
- Kommunen ska verka som föredöme och erbjuda anställning, praktikplatser och sommarjobb till personer med funktionsnedsättning. Möjlighet till individuellt anpassad tjänstgöringsgrad ska finnas.
- Rekryteringsprocessen ska säkra att inga individer/ grupper missgynnas.
- Kommunen ska arbeta för mångfald bland medarbetarna i den kommunala verksamheten.
- Kommunen ska utveckla samverkansformer och verktyg tillsammans med andra aktörer i syfte att nå målet lönearbete på den reguljära arbetsmarknaden.

Tidpunkt: 2016 – 2018

Ansvariga: Samtliga nämnder

6. Kultur och fritid

Kultur- och idrottsverksamhet

- Musikskolan ska vara tillgänglig även för barn och ungdomar med funktionsnedsättning.
- Allaktivitetshuset Älvkullen ska vara tillgängligt med ramp och teleslinga.
- På kommunens bad ska det finnas liftar till bassängerna och i omklädningsrummen ska det finnas plats för personer i rullstol. Det ska finnas möjlighet till omklädningsrum och toalett där personer med funktionsnedsättning kan ta med sig personlig assistent av motsatt kön.

Tidpunkt: 2016 – 2018

Ansvarig: Kultur- och fritidsnämnden

Föreningsliv

- Föreningar som får bidrag från kommunen ska vid arrangemang eller utlåning av lokaler beakta tillgängligheten i och till sin verksamhet och sina lokaler.
- Kommunen ska stödja funktionshinderföreningarna genom exempelvis ekonomiskt bidrag.

Tidpunkt: 2016 – 2018

Ansvariga: Kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden

Mötesplatser för barn och ungdomar

- Fritidsgårdar och bygglekar ska vara tillgängliga för alla.
- Alla lekplatser på parkmark ska förses med en skylt med information om lekplatsens namn, vart man vänder sig vid felanmälan/förbättringsförslag.

Tidpunkt: 2016 – 2018

Ansvariga: Tekniska nämnden

Turistservice

- Kommunens medborgarkontor kan hänvisa vart man vänder sig med frågor om tillgänglighet på turistmål i kommunen.

7. Stöd, Service och Tjänster

Kollektivtrafik

- Centrum ska vara tillgängligt med kollektivtrafik.
- Kollektivtrafikens terminaler ska vara anpassade och tillgängliga för personer med funktionsnedsättning enligt Skånetrafikens standard.
- Vid översyn av linjer för kollektivtrafik ska särskild hänsyn tas till målpunkter för äldre personer och personer med funktionsnedsättning.
- Vädskydd bör installeras på hållplatser med god resandefrekvens i enlighet med Skånetrafikens standard.

Tidpunkt: 2016 – 2018

Ansvariga: Kommunstyrelsen och tekniska nämnden

Stöd och service

- Kommunen ska verka för att personer med funktionsnedsättning får information om vilka generella insatser som finns i samhället.
- Berörd personal ska få kompetensutveckling kring intentionerna i den nationella planen för handikappolitiken. Särskilt fokus ska vara unga med funktionsnedsättning.
- Social sektor ska under planperioden utvärdera rehabiliteringsprocessen, där hjälpmedel är en del. Fokus ska vara trygghet och säkerhet och medborgarnas erfarenheter ska tas med i utvärderingen.
- Personal inom äldreomsorg och omsorger om personer med funktionsnedsättning ska utbildas i hörselskadekunskap och synskadekunskap.
- Social sektor ska i sina verksamheter kontinuerligt arbeta för att säkerställa att personalen har den kompetens som behövs för att kunna utföra sitt uppdrag och kunna kommunicera med och bemöta individer med olika funktionsnedsättningar.

Tidpunkt: 2016 – 2018

Ansvarig: Socialnämnden

Brukarinflytande

- För att öka inflytande och insyn för den enskilde ska social sektor utveckla handläggnings- och genomförandeprocessen.

Tidpunkt: 2016 – 2018

Ansvariga: Socialnämnden

Referenslista

FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Sverige har ratificerat FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Det betyder att Sverige är juridiskt bunden av konventionens innehåll.

<http://www.mfd.se> (före detta Handisam)

Barnkonventionen

FN:s konvention om barnets rättigheter, eller barnkonventionen som den ofta kallas, antogs av FN:s generalförsamling den 20 november 1989. Barnkonventionen syftar till att ge barn oavsett bakgrund rätt att behandlas med respekt och att få komma till tals. Bland annat ska barnets bästa komma i främsta rummet i alla åtgärder som rör barn. Konventionen definierar barn som varje människa under 18 år och innehåller fyra grundläggande principer som ska vara styrande för tolkningen av konventionens övriga artiklar.

<http://www.barnombudsmannen.se>

Salamancadeklarationen

Salamancadeklarationen handlar om hur skolan ska anordna undervisning för elever med särskilda behov. Deklarationen antogs den 10 juni 1994 av UNESCO, FN:s organisation för utbildning, vetenskap och kultur. En deklARATION har politisk snarare än rättslig betydelse.

<http://www.skolverket.se>

Diskrimineringslagen (2008:567)

Diskrimineringslagen trädde i kraft den 1 januari 2009. Samtidigt inrättades Diskrimineringsombudsmannen, som har tillsyn över att lagen följs. I diskrimineringslagen gäller förbudet mot diskriminering inom i princip alla samhällsområden och för samtliga

diskrimineringsgrunder. Lagen ska alltså motverka diskriminering på grund av bland annat funktionsnedsättning. <http://www.riksdagen.se>

Språklagen (2009:600)

Sverige har sedan den 1 juli 2009 en särskild språklag. I denna lag finns bestämmelser om det svenska språket, de nationella minoritetsspråken och det svenska teckenspråket. Enligt språklagen har det allmänna, det vill säga staten, kommunerna och landstingen, bland annat ett särskilt ansvar för att skydda och främja det svenska teckenspråket.

<http://www.riksdagen.se>

Plan- och bygglag (2010:900), PBL och Plan- och byggförordning (2011:338), PBF

Tillgänglighet och användbarhet i den byggda miljön regleras framför allt av plan- och bygglagen och plan- och byggförordningen. Nya PBL och PBF trädde i kraft den 2 maj 2011 och gäller för nybyggnad, ändring och underhåll av byggnadsverk. Föreskrifter och allmänna råd om hur man tillämpar kraven i lagen och förordningen ges ut av Boverket. <http://www.riksdagen.se>

Boverkets föreskrifter om ändring verkets föreskrifter och allmänna råd (2011:13) om avhjälpan av enkelt avhjälpbara hinder till och i lokaler dit allmänheten har tillträde och på allmänna platser (BFS 2013:9), HIN 3

Föreskrifterna gäller tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga och omfattar lokaler dit allmänheten har tillträde (publika lokaler) samt allmänna platser. <http://www.boverket.se>

Boverkets föreskrifter och allmänna råd om tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga på allmänna platser och inom områden för andra anläggningar än byggnader (BFS 2011:5), ALM 2

Föreskrifter över att allmänna platser och områden för andra anläggningar än byggnader ska kunna användas av personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga och gäller när en allmän plats nyanläggs samt när ett område för andra anläggningar än byggnader nyanläggs.

<http://www.boverket.se>

Klarspråk

Klarspråk står för myndighetstexter skrivna på ett vårdat, enkelt och begripligt språk. Klarspråk handlar ytterst om demokrati: att alla ska ha tillgång till och rätt att förstå vad som står i texter som skrivs av myndigheterna.

<http://www.sprakradet.se/klarsprak>

Kommunfullmäktiges mål för mandatperioden 2016-2018

Konventionskollen från HSO Skåne

Konventionskollen är ett test från HSO Skåne. På hemsidan kan man testa nio olika vardagssituationer och se om de lever upp till FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

<http://www.konventionskollen.se/>